

13. November 1943.

Hr. Aage Helbo,
Gedved Seminarium.

Tak for Deres to Artikler om vor gamle
Medarbejder, Overlærer Hans Rasmussen.
Vi har med Glæde givet Plads for dem.-
“en desværre er der jo noget, der hedder
Censur, og den gik altsaa ikke med Hans
Rasmussens Krigsdigt. Vi sender Dem her
det censurerede Manuskript, saa De kan
se, hvordan det tager sig ud efter at have
været gennem Skærsilden.
Særskilt følger 4 Aviser.

Med venlig Hilsen,

P. J. Nielsen,

Redaktør.

II } Lærer og Digter.

af Tage Helbo

M

Mange husker endnu den udmærkede og dygtige Overlærer Hans Rasmussen fra Saksøbing, skønt det nu er mange Aar siden, han forlod Byen, da han tog sin Afsked. Mange ved ogsaa, at samme Hans Rasmussen havde en poetisk Kilde, som han i rigt Maal kunde øse af, hvilket har givet et ikke helt lille Resultat ~~hva~~ af hans Vers og Digte angaar. Gennem en Række Aar var der hver Dag et lille Vers i "Lollands-Posten", men ogsaa længere Digte gav Hans Rasmussen sig i Kast med, foruden sit store Arbejde med at oversætte Digte fra fremmede Sprog til Dansk. Det kan saaledes nævnes, at Hans Rasmussen var den første, der udgav "Fændrik Staals Historier" paa Dansk, efter at han havde bearbejdet og oversat dem fra Svensk. Der var ganske vist blevet oversat nogle Brudstykker af den af andre, men den første samlede Oversættelse skyldes Hans Rasmussen. Ligeledes har han oversat Luthers Salmer fra Tysk og Davids Salmer ligeledes fra Tysk og udgivet dem i Bogform.

En Ting optog Hans Rasmussen stærkere end noget andet. Det var Historien, navnlig den danske, hvilket har givet sig Udslag i en lang Række Digte med historiske Motiver - navnlig fra hans samtidige Historie. F. Eks. skrev han i 1899 tre Digte, som han kaldte "Til Sønderjyderne". Heri behandler han forskellige Tildragelser, som han enten har oplevet eller hørt omtalt paa sine Rejser i Sønderjylland. I 1919 udgav han endnu en Digtsamling, der behandlede sønderjydske Emner. Han kaldte den "Fra Kampen for Sønderjylland", og de er tilegnet hans tre Venner, Redaktørenne Matthias Andersen, Aabenraa, Johannes Moldt, Sønderborg og Jens Jessen, Flensborg. Denne Samling indeholder 16 Digte, hvoraf mange er formet som om en gammel Veteran selv fortæller.

Paa sine gamle Dage blev Hans Rasmussen fra flere Sider opfordret til at lade et Udvalg af sine Digte udgive, og i Slutningen af Forordet skinner hans altid gode Humør igennem, idet den lyder saaledes: "-----".
Jeg efterkommer herved Opfordringen og beder om venlig Bedømmelse, idet jeg siger med Mark Twain: "Man bedes om ikke at skyde paa Musikken; den gør det, saa godt den kan!" Denne lille Digtsamling, som han selv har kaldt "Vers" udkom i 1934, men kun i et begrænset Oplag, beregnet paa Venner og bekendte.

*Allede
1934*

Ogsaa Religionen interesserede Hans Rasmussen meget, og allerede i 1892 havde han udgivet en lille Bog "Sange og Salmer", og det var vel ogsaa af den Grund, at han kastede sig over Luthers og Davids Salmer, men han saa altid klart og nøgternt paa det, uden at forfalde til Yderligheder, saaledes at han, skønt Grundtvigianer, ogsaa kunde tale med Missionsfolk, ligesom han ogsaa paa det politiske Omraade kunde tale med alle Folk og havde Venner i alle Partier, uden at han dog snakkede dem efter Munden eller lod sig røkke i sin Overbevisning.

Hans Rasmussens Indstilling til Livet ser man et lille Glimt af i det Vers, hvormed han indleder Digtsamlingen "Vers":

Som din Udsæd er i Vaar
bliver Høsten, som du faar;
Nemesis paa Marken gaar
og ser efter, hvad du saar.

Skønt Hans Rasmussen blev født i 1851 og allerede var noget op i Aarene, da Bilerne blev moderne, fulgte han dog altid med paa dette Omraade, saavel som paa alle andre. I et lille Vers har han brugt Bilen som Sammenligning med Menneskers Arbejde:

Bilen i sit sorte Panser
løber rask paa rappe Ben;
intet den i Farten standser
uden Jærn og Kampesten.
Saadan du skal kile paa
for dit Maal betids at naa.

I alle hans smaa Vers spejler sig en Livsvisdom, som man sjældent træffer Mage til, og det er baade paa politiske og almene Omraader. Her er ^{tre} ~~to~~ Eksempler: et med politisk, ~~og~~ et med alment ~~Indhold~~ og et med religiøst Indhold:

Vort Samfunds Bygning vi højne maa
ved stadig med Sten til Muren at gaa.
Om end vi kun murer et lille Stykke,
vi hjælper dog med til Huset at bygge.

Hvad BARNET nemmer i Ungdoms Aar,
vist aldrig ud af dets Minde gaar.
En Sum af ædle og gode Vaner
er større Skat, end de fleste aner.

Hvor kloge Dyrene være kan:
paa Skaberen har de ingen Forstand.
Hvis Mennesket intet om G u d vil vide,
saa stiller de sig paa Dyrenes Side.

Og der kunde gives endnu mange Eksempler. Jeg maa sige, at det har været noget vanskeligt for mig at udvalgte tre Eksempler, som saa nogenlunde dækkede over det hele, og til sidst har jeg blot taget tre i Flæng, da jeg syntes, at det ene var bedre end det andet, jo længere jeg kom frem. Overalt i de smaa Vers genfinder man Hans Rasmussens gode Humør. Ligemeget hvilket Emne han kommer ind paa, tager han paa det med en Friskhed og Ligeformhed, saa selv om han bruger sine Smaavers til at give gode Raad og af og til en lille Revselse, kommer det hele saa nansomt, at man føler, at der ligger Hjerte, og ikke alene Haand bagved, og jeg kan her ikke lade være med at citere følgende lille Vers, ogsaa af Hans Rasmussen:

{ Et Ord, som tankeløst fra dig gaar,
kan smerte mere end et blodigt Saar;
er først det udenfor dine Tænder
kan du ej naa det, hvor stærkt du render.
Derfor du maa paa din Tunge passe,
at Ordene ikke bliver for hvasse.

Det er ikke Smaating, Hans Rasmussen har skrevet af Vers og Digte gennem sit lange Liv. Som Eksempel kan anføres, at alene til "Lollands-Posten" har han skrevet 33-3400 Smaavers. Derforuden har han skrevet en Bunde andre Smaavers. Det var saaledes altid næsten en Regel, at han paa Brevkort og i Breve til Venner og bekendte skrev et lille Vers. Dertil kommer saa de større Digte, Sange og Salmer. ~~Jeg vil til Slut her anføre et, der ligesom de før citerede er optaget i hans Digtsamling.~~
Da Hans Rasmussen i Januar 1939 døde, blev der sat en Slaa for den brusende Kilde, der havde født hans Digte, men hans Produktion er stor, og forhaabentlig vil den aldrig glemmes.

Aage Helbo.

~~Hiisen til Krigen:~~

~~Du djævelske Krig, som gør Jorden elendig, -
jag spørger mig selv: Er du ogsaa nødvendig ?
Hvem er vel den Dæmon, hvis Ordre du lyder ?
og hvor er den Rod, hvorfra Gifttræet skyder ?~~

~~Hvor Ondskab og Had sine Giftdraaber brygger,
hvor Mistro og Hovmod i Hjerterne bygger
og flammer med Grumhed, som alt vil fortære,
- der findes det Muld, som kan Gifttyder nære.~~

~~Du Helvedes Brand, som vor Jord lægger øde,
for dig vil de kommende Slægter ~~hvide~~ forbløde.
Med Kugler og Sværd og med Giftgas i Blinde
du raser mod Barn, mod Mand og mod Kvinde.~~

~~Hvor du strækker ud dine flammende Tunger,
du følges af Pest, af Dyrtid og Hunger.
Det alle jo veed, og endda vil de kriges!
O, Mennesker, kan I da aldrig forliges!~~

~~Skal Sværdene aldrig til Plovjern omsmedes ?
Skal Kærligheds Strøm ej i Hjerterne ledes,
saa Krigsløven kan i dens Vande ~~ikke~~ udslukkes,
og Fredstemplets Porte for Slægten oplukkes ?~~

~~Jeg ser den i Møde, den Tid, som vil komme,
da Haabet i Menneskers Hjerter er omme.
Forbandede Krig! - da din Vælde har Ende,
og alle med Afsky vil fra dig sig vende.~~